

„Prijelomne godine bosanskohercegovačke prošlosti 1-2“, Univerzitet u Sarajevu-Institut za historiju, Sarajevo, 2021.

Institut za historiju je 2021. godine predstavio novi zbornik radova sa međunarodne naučne konferencije pod nazivom "Prijelomne godine bosanskohercegovačke prošlosti". Ova knjiga izdata je u dva dijela, te se prvi sadrži od devetnaest naučnih radova, a drugi petnaest naučnih radova u kojima se govori o ključnim godinama unutar bosanskohercegovačke historije. Glavni i odgovorni urednik ovog zbornika radova bio je viši naučni saradnik, dr. sc. Sedad Bešlija koji je unutar zbornika objavio i svoj rad pod nazivom „Društveno-politički kontekst i interpretacija prošlosti – ključne godine u političkom životu osmanske Bosne“.

Historija Bosne i Hercegovine, kao teritorijalne odrednice i države kroz stoljeća je prepuna događaja i datuma koji se mogu označiti kao prijelomni. U ovom zborniku radova pomenuti istraživači su slijedeći historijsku metodu unutar konteksta pokušali utvrditi prijelomne godine i događaje u bosanskohercegovačkoj prošlosti. Shodno tome u ovom zborniku radova moguće je pratiti i hronološki razvoj prijelomnih događaja i trenutaka od perioda srednjeg vijeka pa do modernog doba, što omogućava širi uvid u stvarno stanje koje se nalazi unutar proučavanja historije određenog prostora.

Za period srednjeg vijeka u ovom zborniku radova nalaze se sljedeći radovi: Enes Dedić, „Prijelomni događaji u historiji srednjovjekovne Bosne – historiografska produkcija i perspektiva“, Nedim Rabić, „The Access of Bosnia to the Adriatic Coast in the first half of fourteenth century“, Dženan Dautović, „*Regio Nullius Dioecesis*: kako je Bosna ostala bez biskupije? Proces i posljedice“, Amar Đulović „Bosanska država u odjecima događaja iz 1373. godine“. Za period kada je na ovim prostorima obitavalo Osmansko Carstvo ističu se sljedeći radovi: Kemal Bašić „Gubitak i ponovno osvajanje Zvornika 1688/1689. godine“, Muamer Hodžić, „Bitka kod Sente 1697: uvod u katastrofu Sarajeva“, Enes Pelidija, „Značaj Banjalučkog boja u razvijanju bosanske svijesti i patriotizma u 18. stoljeću“ i već pomenuti rad Sedada Bešlije „Društveno-politički kontekst i interpretacija prošlosti – ključne godine u političkom životu osmanske Bosne“.

Kada je riječ o austrougarskom periodu vladavine, u zborniku radova o tim temama možemo čitati u sljedećim radovima: Mitshutoshi Inaba „1878. godina. Počeci biopolitike u Bosni i Hercegovini? – Sinobu Džunpei, Joseph M. Baernreither i Eugen von Philippovich o agrarnom stanju“, Hana Younis „Nemuslimani pred kadijom nakon 1878. godine“, Muhamed Nametak „Zakonski i institucionalni okvir razvoja bosanskohercegovačkih finansija za

vrijeme austrogarske uprave 1878-1914“, Alma Leka „Počeci fotografije u Sarajevu“, Vlatka Dugački – Sead Nazibegović, „Metodika nastave materinjega jezika i književnosti u povijesnom kontekstu austrogarske vladavine na prostoru Bosne i Hercegovine“, Mehmed Hodžić „Prijelomna 1878. godina na stranicama *Priloga* Instituta za historiju“,

Najveći broj radova u ovom Zborniku odnosi se na moderni period historije, odnosno radovi vezani za 20. stoljeće. U prvom dijelu zbornika uglavnom se spominju radovi vezani za period Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, kasnije Kraljevine Jugoslavija, a to su sljedeći radovi: Omer Hamzić „Značaj prvog novembra za Bosnu i Hercegovinu u prijelomnoj 1918.“, Sonja M. Dujmović, „Tokovi promjena u XX vijeku – organizacijske osnove ženskih udruženja i njihovog djelovanja u međuratnom periodu (1918-1941)“, Tomasz Jacek Lis, „Austrogarsko naslijeđe u Poljskoj i Kraljevini SHS/Jugoslaviji u periodu između dva svjetska rata – izabrani aspekti“ i Seka Brkljača „Kontinuitet i diskontinuitet normativnog uređenja gradova u Bosni i Hercegovini od 1918. do 1941. godine, s posebnim osvrtom na statusni karakter stanovništva“.

U drugom dijelu zbornika radova nalaze se radovi koji govore o prijelomnim godinama u drugoj polovici 20. stoljeća, te se u tom dijelu nalazi 15 radova, koji govore o temama vezanim za drugi svjetski rat, za procese koji su važni u okviru Savezne republike Bosne i Hercegovine unutar SFRJ, te na kraju i posebni osvrt na posljednju deceniju prošloga stoljeća. Tako se u ovom dijelu zbornika mogu pročitati sljedeći radovi: Rusmir Mahmutćehajić, „Oblici i sadržaji ideologija antibosanstva u dvadesetom stoljeću“, Safet Bandžović, „Dihotomije u historiji Bosne i Hercegovine: sporazum Cvetković-Maček (1939)“, Adnan Jahić, „'Cvijet naše narodnosti' prema 10. aprilu 1941. Šta i koliko je moguće znati?“, Dejan Segić, „Od regionalnog ka lokalnom nivou ustaške vlasti: Uspostavljanje organa NDH u Sarajevu i prenos vlasti na lokalni nivo na primeru Višegrada, Rudog i Priboja“, Semir Hadžimusić, „Značaj opismenjavanja stanovništava za obnovu države i provođenje politike Komunističke partije u Bosni i Hercegovini 1945-1948. godine“, Ivana Pantelić, „Nova žena, emancipatorski diskurs u časopisima Nova žena i Žena danas od 1945. do 1955. godine“, Sanja Petrović Todosijević, „Opšti zakon o školstvu (1958) kao okvir za emancipaciju dece i detinjstva u socijalističkoj Jugoslaviji s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu“, Dženita Sarač-Rujanac, „Nepoznato o poznatome. Olimpijska 1984. i SR BiH“, Jasmin Medić, „Bosna i Hercegovina između raspada Jugoslavije i sticanja nezavisnosti“, Mirko Pejanović, „Referendum građana Bosne i Hercegovine 1992. godine predstavlja izraz demokratske volje građana za suvereni i nezavisni državno-pravni status

Bosne i Hercegovine u historijskom vremenu disolucije SFRJ“, Amir Klike, „Uloga 'hrvatskih zajednica' u Tuđmanovoj politici teritorijalne dezintegracije i podjele Republike Bosne i Hercegovine 1991-1995. godine“, Meldijana Arnaut Haseljić, „Republika Bosna i Hercegovina između udruženih zločinačkih poduhvata (1992-1995), Merisa Karović-Babić, „Dolazak snaga za brze reakcije u Bosnu i Hercegovinu i vojna intervencija“, Ajdin Muhedinović, „Prezentacija ZAVNOBiH-a u glasilima nacionalnih stranaka u Bosni i Hercegovini (1990-1995).

Muhamed Bogilović